

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

* 2013 m. spalio 25 d. *

Laisvės kovotojų atminimui

Po ir per Antrajį pasaulinių karą, kai Lietuva buvo okupuota ir pateko į SSRS sudėtį, prasidėjo masiniai žmonių trėmimai, represijos. SSRS pasiryžo sunaikinti Lietuvos tautą. Lietuviai, nenorėdami pasiduoti sovietams, išduoti savo šalies, kiti – tikėdami,

Boleslovas Česonis, Andrius, gimęs 1927 metais. Gyveno Trakų apskrities Semeliškių valsčiaus Stančikų kaime. Partizanas nuo 1944 metų rugpjūčio.

Kajetonas Česonis, Mykolo, gimęs 1923 metais. Gyveno Trakų apskrities Semeliš-

Trakų miškų urėdijos miškininkų prižiūrima Laisvės kovotojų slėptuvė ir jų kovos vieta
Autoriaus nuotrauka

kad gali išsikovoti laisvę, dar kiti – nenorėdami stoti į Raudonąją armiją ar būti ištremti į Sibirą – visi šie žmonės taip Lietuvos partizanais. Jie – civiliai žmonės, dažniausiai vadovaujami kariškių, siekė apginti Lietuvos nepriklausomybę. Partizanų žeminės beibunkeriai buvo įrengti miškingose, pelkėtose ar nuošaliose vietose.

Partizanai savo veiklą buvo padaliję į sritis, apygardas ir rinktinės. Kietaviškių ir aplinkiniai kaimai buvo Didžiosios Kovos apygardos veiklos zonoje. 1944 metų pabaigoje Trakų apskrities Semeliškių valsčiaus Pagrendos miške, prie Gudaraicio, Didžiosios Kovos rinktinės Ignoto Nasutavičiaus-Bondario būrio partizanai įsirengė bunkerį. Apie tai sužinojęs raudonuojų partizanų ryšininkas pranešė Semeliškių valsčiaus stribams bei sovietų įgulos kareiviams. 1945 metų sausio 20 dieną sovietų represinių struktūrų darbuotojai apsupo mišką. Partizanams buvo įsakyta pasiduoti. Tačiau partizanai nepasidavė ir kovėsi.

Po kautynių bunkeryje buvo rasti septyni žuvę partizanai, tai:

kių valsčiaus Peliūnų kaime. Partizanas nuo 1944 metų rugpjūčio.

Vladas Česonis, Mykolo, gimęs 1925 metais. Gyveno Trakų apskrities Semeliškių valsčiaus Peliūnų kaime. Partizanas nuo 1944 metų rugpjūčio.

Vladas Juozupka. Gyveno Trakų apskrities Semeliškių valsčiaus Peliūnų kaime. Partizanas nuo 1944 metų rugpjūčio.

Albertas Seliuta, Motiejus, gimęs 1919 metais. Gyveno Trakų apskrities Semeliškių valsčiaus Pagrendos kaime. Partizanas nuo 1944 metų rugpjūčio.

Jeronimas Seliuta, Motiejus, gimęs 1913 metais. Gyveno Trakų apskrities Semeliškių valsčiaus Pagrendos kaime. Partizanas nuo 1944 metų rugpjūčio. Jam (po mirties) 2002 metų balandžio 18 dieną pripažintas Kario savanorio statusas.

Simonas Seliuta, Motiejus, gimęs 1917 metais. Gyveno Trakų apskrities Semeliškių valsčiaus Pagrendos kaime. Partizanas nuo 1944 metų rugpjūčio.

Žuvusių partizanų palai-

Šilų miške atstatyta partizanų žeminė

Spalio 20-osios rytą į Rietavo urėdijos Girėnų girininkijos Šilų mišką pagerberti už Lietuvos laisvę žuvusiu partizanu buvo kviečiami visi, kuriems svarbi krašto ir Lietuvos istorija, negailestingai aplaista

Laisvės kovotojų kraju. Šiame miške 1996 metų lapkritį buvo atkurtas partizanų bunkeris, kuris laikui bėgant sunykė. Šiemet buvo sutelktos didžiulės neabejingų žmonių pajėgos ir partizanų slėptuvė atnaujinta,

sutvarkytas priėjimas, tad nuo šiol tikimasi gausesnio būrio lankytojų.

Minėjimo organizatoriai – Šilalės ir Rietavo rajonų savivaldybių merai Jonas Gaudauskas ir Antanas Černecakis bei Lietuvos politinių

Minėjimo Šilų miške dalyviai

Prie atkurto partizanų bunkerio

kalinių ir tremtinių sąjungos Šilalės ir Rietavo filialų pirmininkai Teresė Ūksienė bei Vaclovas Daukša – džiaugėsi susirinkusiųjų gausa.

Miško glūdumoje šv. Mišias už žuvusius Laisvės kovotojus aukojo karo kapellionas kunigas Remigijus Monstvilas, Šilalės Pranciškaus Asyžiečio bažnyčios dekanas Algiris Genutis, Rietavo Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčios klebonas Antanas Gutkauskas.

(keliamas į 4 psl.)

Šimtajį kartą – „Ilgiausiu metu“

Jonavos globos namai tadien sulaukė gausaus būrio svečių. Ir jaunesni, ir vyresni rinkosi į neeilinę šventę – šių namų gyventojos Bronislavos Chaneckienės 100 metų jubiliejui. Svečiai senolei netik geros sveikatos linkėjo, bet ir dovanovo gėlių, skambiu dainų.

Šimtas metų – sunku net suvokti, kiek visko nutiko per tiek laiko.

„Bet mūsų Bronelei – taip ją visi įstaigos gyventojai vadina dėl jos gerumo – tas šimtmetis yra ne tik istorija. Tai moters atradimai ir praradimai, jos išgyventas, pajaustas, pamatytas, išgirstas pasaulis.

(keliamas į 5 psl.)

100 metų jubilieju švenčiančiai Bronislavai Chaneckienei LPKTS Jonavos filialo pirmininkė Veronika Gabužienė įteikia LPKTS žymenį „Už nuopelnus Lietuvai“

LPKTS pirmininkas dr. Povilas JAKUČIONIS

Tarptautinis seminaras apie totalitarinių režimų nusikaltimus

Spalio 18 dieną Teisingumo ministerija pravedė tarptautinį seminarą tema „Totalitarinių režimų paveldas neapykantos nusikaltimuose“. Tai buvo vienas iš Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai renginių. Seminarė dalyvavo trys pranešėjai iš Lietuvos ir dešimt iš kitų pasaulio šalių totalitarizmo centrų ir universitetų mokslininkų. Europarlamentarė Sandra Kalniete dalyvavo virtualiai internetu. Seminaras vyko mažoje 70 vietų „Artis Centrum Hotel“ salėje lietuvių ir anglų kalbomis – buvo sinchroniškai verčiamas.

Seminaro organizatoriai programos ižangoje rašė, kad bus aptariamos totalitarinių režimų pasekmės šiandienos pasaulyje. „Bus paliesti istoriniai, socialiniai, teisinių totalitarizmo aspektai, jų paliikimas šiandien. Gimus fašizmo, nacizmo ir komunizmo filosofijai totalitarinių režimų praėjusiame amžiuje kūrė naikinimo politiką, kai buvo atmetos bet kokios bendražmogiškos ir demokratinės vertybės, buvo kontroliuojamas kiekvienas žmogaus gyvenimo žingsnis.“

Šiandien yra svarbu prisiminti istoriją, kad būtų įvertinta demokratinė sistema, pasimokyta iš praeities klaidų. Susitikimo metu aptartas ryšys tarp egzistavusių totalitarinių režimų ir šiandienos neapykantos nusikaltimų, vykdomy dėl rasinės neapykantos. Stabilumas ir saugumas, kurį esame sukūrė šiandien Europoje, turėjo prasibrauti ilgą ketilią per totalitarizmo košmarą. Niekada neturime užmiršti, kad laisvė, demokratija, pagrindinės žmogaus teisės neraduoja tybę, bet yra laimėjimas žmonių, pasipriešinus nusikalteliškiems režimams.

Neapykantos, diskriminacijos, pažeminimo šešeliai yra niūrus totalitarinių režimų palikimas. Jų apraiškų galime matyti ir šiandien. Atskleistas ryšys tarp diktatoriškų režimų ir neapykantos nusikaltimų gali būti vienas iš būdų, padėsianti išsvengti neapykantos apraiškos formą. Tikimės, kad seminaras bus naudingas tiems, kurie domisi totalitarinių režimų istorija“.

Manau, kad skaitytojai sustiks su visomis seminaro rengėjų išdėstytomis mintimis. Stebėjausi, kad seminare nukentejusiu nuo komunistinių režimų buvo vos keletas, nors salėje laisvų vietų buvo. Nesimatė žurnalistų ir televizijos kamerų. Kažkuris iš pranešėjų pastebėjo, kad seminaras vyksta pusiau slapta. Tiesą sa-

kant, ir po seminaro nesimatė ir nesigirdėjo žiniasklaidos pranešimą apie šį reikšmingą ivykių. Gal nežinojo, gal nusprenė, kad žmonėms tai neįdomu. Pernelyg ilgai užsišės sveikinimai nepaliko laiko diskusijoms. Tai, žinoma, menkino seminaro turinį. Elinis dalyvis tegalėjo užduoti trumpą klausimą ir gauti trumpą atsakymą, ir nebūtini tiksli. Ta proga prisiminiau mūsų Tarptautinę konferenciją ir Visuomeninį tribunolą „Vilnius – 2000“, organizuotą kur kas demokratiškuoju ir geriau.

Pranešimai buvo įdomūs, klausimai aštroki. Temos pa-skirstytos bemaž perpus Holokaustui ir komunistiniams nusikaltimams. Pirmasis kalbėjės Europos Komisijos atstovas iš Čekijos Pavel Tychtai pažymėjo, kad kitais metais ES lešos Atminties programoms bus ženkliai didesnės, gal net du kartus. I manoklausimą, kaip tų lėšų galėtų gauti LPKTS, jis atsakė, kad per atitinkamus Lietuvos fondus. Gaila, kad su tais fondais mums iki šiol nepavykdavo susitarti. Dr. Jogchum Vrielink iš Belgijos kalbėjo apie teismų priešnacių kolaborantus rezultatus. Jie labai menki, kaip ir Lietuvoje. Albin Dearing iš Austrijos kalbėjo apie teroro aukų teises, kurių sunku apginti, ir pabrėžė, kad visi nusikaltėliai turi būti nubausti. Dr. Aviezer Tucker iš JAV apgailestavo, kad nebuvo tikros iliustracijos ir tuo pasinaudojo teroro vykytojai. Jie dabar, prisdengę socialdemokratų vėliavomis, daugelyje šalių vėl grįžta į valdžią. Dr. Neela Winkelmann papasakojo apie nežmonišką komunistinių režimų pasieniečių elgesį su bandančiais pabėgti į Vakarus. Jie buvo be gailesčio žudomi. Dr. Lee Edwards kalbėjo apie neapykantos nusikaltimus JAV ir kvietė prisidėti prie Komunizmo nusikaltinų muziejaus steigimo Vašingtone.

Liko neatsakyta į klausimus, kodėl nutilo kalbos apie nacių ir komunistų nusikaltimų vienodus vertinimus. Per daug kalbėta apie nusikaltimų aukas ir mažai apie bebaimių kovotojus prieš sužvėréjusius totalitarinius režimus. Apie tai, kad kovotojus žeidžia reabilitacijos procedūros.

Atsiliepdama į dr. Lee Edwardso prašymą LPKTS valdyba kreipėsi į LR Vyriausybę, ragindama pagal galimybę skirti lėšų Komunizmo nusikaltimų muziejaus Vašingtone steigimui.

Kiekvieną dieną viešasis mūsų šalies gyvenimas – vis turtingesnis išykių. Galima pasidžiaugti, kad kasryt atskelius vis įdomiau atsiversti laikraštį, išjungti radiją ar televizorių, kad sulauktum naujų siurprizų. Ypač kalbant apie ydias ir užsienio politiką. Žinoma, pageidautina, kad jie būtų malonūs. Deja, šiuo laikotarpiu maloniomis ir geromis naujenomis žiniasklaida mūsų nelepinė, užtat absurd, smurto, melo, šmeižto, provokacijų, didesnių ar mažesnių, daromu viešai ar paslapčia, išdavysčių – kiek tik nori. Jei nepasisotinai viena porcija – gali laisvai kartoti. Be saiko. Bus ir deserto. Ir net kompoto.

Šalis gyvena keistai dvilypi gyvenimą. Mūsų šalis Prezidentės Dalios Grybauskaitės asmenyje šiai metais Europos įvertinta vienu iš garbingiausių apdovanojimų. Esame Europos Sajungos Tarybos šalis – pirmininkė, organizuojame ES narių ir narystės siekiančių šalių tarpusavio bendradarbiavimą. Turime svertus daryti įtaką ir formuoti politiką Europoje. Ir ne tik. Tapome Jungtinį Tautų Saugumo Tarybos narę ir kartu su kitomis valstybėmis spręsime tarptautinius klausimus ir konfliktus tokiose šalyse kaip Sirija ir Iranas, būsime atsakingi už tai, kas vyksta Artimuosiuose Rytuose ar Afrikoje. Tokį didelį pasitikėjimą mums rodo kitos solidžios ir įtakingos pasaulio valstybės.

Iš kitos pusės – išgyvename jau nebe pirmą ekonominę blokadą, mums suorganizuotą „didžiosios kaimynės“ Rusijos. Gyvename nuožmaus informaciniu karo, kurį iniciavo taip pat Rusija, laikotarpiu. Iki tiek nusigevome, kad Lietuvos radio ir televizijos komisija buvo priversta trims mėnesiams sustabdyti „Pervyj Baltijskij kanal“ televizijos programas Lietuvoje už Sausio 13-osios Laisvės gynėjų paniekinimą. Bet ir specialiai paruoštų rusų propagandistų mums neveikia, yra kam Rusijai patarnauti ir pačioje Lietuvoje. Na-kad ir socialdemokratas Bronius Bradauskas, Seimo Biudžeto ir finansų komiteto pirmininkas. Pokštėjė Seime lyg aidas, „Pervyj Baltijskij kanal“ atkartodamas, – per europinį renginį Seime uždraudė rodyti filmą apie Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą. Mat 5 minučių filmuke rodomi 1991-ųjų Sausio 13-osios įvykių ir sovietinių kareivių smurtas prieš Lietuvos piliečius galėjo nepatikti Rusijos ambasadoriui. TS-LKD frakcijos narys, parlamentinės grupės „Už istorinę atmintį ir teisingumą“ pirmininkas Arvydas Anušauskas viešai pareiškė, kad už tokį

Politinis meniu šiandien gausus ir nesveikas

poelgi B. Bradauskas turi atsistatydinti. Bet kur tau socdemai tokio „aksakalo“ atsisakys. Pasitenkino tik viešai atsiribodami nuo šio jo poelgio. Iš tiesų jam ne komiteto pirmininko kėdę klibinti reikėjo, o kelti klausimą, ar tainebuvu valstybės išdavimas. Mažu mažiausiai jam reikėtų atimti Seimo nario įgaliojimus. Nabė naujai V. Uspaskichio paskirta Seimo pirmininkė Loreta Graužinienė, su viešai deklaruotu „labai turtingu ir dvasingu“ vidiniu pasauliu čia jokios problemos nemato...

O Lietuva savo regionuose skursta ir netenka vis daugiau žmonių, kurie negalėdami pragyventi, nerasdami darbo, emigruoja. Visos Tėvynės sąjungos (TS-LKD) vadovavimo šaliai metu ambicingos ekonominės iniciatyvos ir planai pertvarkyti energetikos sričių dabartinės socialdemokratų dominuojančios valdžios lengva ranka lengvai braukiamos šalin: atominės elektrinės nestatymusu japonais nebesiderama. Amerikiečių „Chevron“, kuriuos į Lietuvą ieškoti skalūninių dujų pasivietė buvęs Ministras pirmininkas Andrius Kubilius, išpraše lauk. Šiandien A. Kubiliui belieka tik niūriai konstatuoti: „Mes statėme strateginius energetikos projektus, šita valdžia kol kas tik griauna juos“.

„Vyriausybė savo neveiklumu, politinės valios visišku nebuvinumu pasiekė savo – išvarė „Chevron“. Vertinant spaudoje skelbiamą informaciją apie Vyriausybės elgesį galutinių derybų metu, kai buvo permesta atsakomybė savivaldybėms bei vengta susitikimų su „Chevron“, galima tiesiog graudžiai pajuo- kauti, kad V. Mazuronis tiesiog „prabalivojo“ sutartį su „Chevron“. Be abejo, didžiausia atsakomybė tenka pačiam premjerui Algirdui Butkevičiui – jo tiesiog unikaliam sugebėjimui neturėti politinės valios ir vengti politinės lyderystės atsakomybės ten, kur tokia atsakomybė yra būtina. Vyriausybė per pusę metų iki šiol ir nepateikė nuomonės dėl skalūninių dujų gamybos apmokestinimo. Deja, „Chevron“ išejimas yra tiesiog didžiausias šios Vyriausybės veiklos, ar neveiklos, „pasiekimas“. Ir šitos valdžios simbolis“, – pastarajį A. Butkevičiaus Vyriausybės „žygdarbi“ spaudos konferencijoje Seime taip apibūdino A. Kubilius. Ir, jei tikėsime A. Kubiliumi, tokia padėtis mūsų šalyje nesikeis dar bent 10 metų.

„Rusija agresyvėja. Galima nebent pasidžiaugti, jog

tai sukelia teisingą reakciją Vakaruose – niekas nebeturi iliuizijų dėl šiandieninės Rusijos ir nebešneka apie kokius nors santykijų perkrovimus. Laikas ir mums nustoti tai daryti. Ilgalaikė tendencija, kurią turime matyti, kad iki Putino eros pabaigos 2024 metais Rusija darysis tik agresyvesnė: viduje susidorodama su opozicija, išorėje didindama spaudimą kaimynams ar kovodama už savo vadinamą geopolitinę erdvę. Rusijos ir mūsų laukia nelengvas dešimtmetis. Iliuzijų nereikia turėti. Lietuvai reikia ne santykijų perkrovimo, o ilgalaikio savo neprisklausomybės įkrovimo...“

Dešinioji opozicija, nebeeturinti valdžios vairo, šiandien tegali reikalauti politinės atsakomybės už tokį prastą valdžios veiklos rezultatą. Ir būti išgirsta žmonių, kurie išsirinko dabartinę bedant ir neigalią valdžią. Vienintelis „žavus“ A. Butkevičiaus bruožas, leidžiantis jam, pagal naujausiu sociologinių tyrimų duomenis, būti antram politikui po Prezidentės D. Grybauskaitės, tai jo unikalus nematymas esminių problemų ir viešas realybės neigimas. Toks premjeras dabartinei Lietuvai matyt yra mielas, nes neskatiniai mąstyti, neatveria perspektyvos, tad ir daryti nieko nereikia. Tik bėgi nuo „Maximos“ iki „Norfos“, pakeliui užsukdamas į „Rimi“ paskui visas imanomas akcijas ir nuolaidas, ir tiek. Jokių problemų.

Taigi iš vienos pusės Lietuva pasaulio kontekste atrodė padoriai, iš kitos – šiaip sau. Akivaizdžiai valstybė besirūpinę dešinieji, ypač TS-LKD, nustumti į politikos pakraštį. Vienintelė politinė figūra, kurios deka mūsų šalis dešiniuoju irklu vis dar iriasi pirmyn, yra Prezidentė Dalia Grybauskaitė. Todėl visiškai nekeista, kad aplink jos asmenį sklandytė sklando visokie gandai ir šmeižtai. 2014 metais baigsis jos kandidacija: Lietuva stovi ant rinkimų slenskščio. Tėvynės sąjungai galvų kapoti neberekia, ji jau ir taip ant atsarginių suolelio pasodinta. Belieka D. Grybauskaitė – paskutinis mūsų valstybės forpostas. Todėl reikia tikėtis naujo, kelieriopai stipresnio informacijos karo įsiliepsnojimo: ją vi-sais būdais bandys diskredituoti. Ir ne tik todėl, kad sodemai, tvarkiečiai ar darbiečiai nori prezidentinių galių. Iš esmės dėl to, kad iš Lietuvos norima žūtbūt atimti tą vis dar valstybę į priekį plukdantį ir vairuojantį irklą.

Ingrida VĘGELYTĖ

Ivykiai, komentarai

Opozicijos lyderis A. Kubilius apeliuoja į socialdemokratų sąžinę

Po „Pervyj Baltijskij kanal“ išpuolio visi supratome, kaip svarbu išmokti gintis nuo informacinių karo atakų. Kai buvo uždarytos „Pervyj Baltijskij kanal“ programos, atrodė, kad galime džiaugtis, jog jau išmokome gintis. Tačiau Bronius Bradauskas mus greitai sugrąžino į realybę.

Tiesą sakant, B. Bradausko išpuolis visiškai nenustebino. Jau ne vieną kartą teko konstatuoti, kad didžiausi rusofobai (tai yra bijantys Rusijos) Lietuvoje yra senosios kartos socialdemokratai, kurie su Rusija moka kalbėtis tik patarnaujančiai susilenkę ar atsklaupę ant kelių. Ir tai prasiveržia net ir tokiai neįtikėtinai būdais – kai iš tos baimės atsižadama net savo istorijos ir jos šlovingiausią puslapį.

Geriau už „Lietuvos ryto“ apžvalgininką Marių Laurinavičių, kurio negali įtarti simpatijomis Tėvynės sąjungai, B. Bradausko išpuolio, įvardyto kaip Rusijos dvigubos pergalės informaciniame kare prieš Lietuvą, tikrai negalėčiau pasakyti. Rusijos pergalė dviguba, nes parodė, kad Lietuvoje net aukštose pareigose yra daug veikėjų, kurie į kovas už nepriklausomybę žiūri ne kaip į mūsų pasiekimą, o tik kaip į tai, kas nepatinika šiandieninei Rusijai. Ir antra, Rusijai pavyko parodyti, kaip aukštai ir tvirtai dabartinėje valdžijoje yra įsikūnijusi tikra Rusijos baimė.

B. Bradausko išpuolis taip pat parodė, kad Rusijai nereikia jokių „Pervyj Baltijskij“ kanalų, ji turi daug informacinių karo instrumentų Lietuvos viduje: tarp politikų, žiniasklaidoje, versle. Tai visi žinome, bet apie tai nenorime kalbėti. O būtina...

Kremliaus informacinių atakos yra nukreiptos ne tik prieš mūsų istoriją. Gal kai jos nukreiptos į mūsų istoriją, kaip tik yra lengviau, nes jas lengviausiai atpažištame, emocingai reaguojame, ir, kaip rodo „Pervyj Baltijskij“ istorija, gebame politiškai, dalykiškai ir teisiškai vieningai reaguoti. Bet kai Kremlis savo informacines atakas nukreipia ne prieš mūsų istoriją, bet pavyzdžiu, prieš mūsų strateginius energetikos projektus, tokias atakas kur kas sunkiau atpažištame. Tokioms atakoms visai nereikia kokio nors „Pervyj Baltijskij“ kanalo, kadangi tam labai efektyviai vėl išnaudoja tuos pačius socialdemokratus. Ir atrodo, kad prieš tokias informacines atakas, kai panaujojamas ne „Pervyj Baltijskij“ kanalas, o informaciniems atakoms reikalingi resursai, kurie yra Lietuvos viduje, Lietuva dar vis nemoka valstybiškai apsiginti.

Kaip to pavyzdžiui galiu paminėti socialdemokrato Artūro Skardžiaus ir jo kolegų, pirmiausia socialdemokratės Birutės Vėsaitės, nuosekliai pastangas per vadina mažą A. Skardžiaus komisiją užsiimti išimtinai informacinių atakų prieš svarbiausius energetikos projektus organizavimu.

Kol TS-LKD buvo valdžioje, gaudavo informaciją, kaip Kremlis or-

ganizuoja tokias atakas ir kiek tam skirta žmogiškių ir finansinių resursų. Dabar matyt, kad tokios pat pastangos yra realizuojamos per A. Skardžiaus komisiją. Socialdemokratams A. Skardžiui ir B. Vėsaičiui griežiant pirmaisiais smuikais ir grojant vis tą pačią melodiją sakoma, tariamai plėtojant Visagino atominės elektrinės (VAE) ar Terminalo projektą buvo daug neskaidrumo, buvo galima viską gerokai pigiau padaryti ir t.t. Ir nors pačios komisijos posėdyje gaučiami tikslūs atsakymai, kad jų priešai yra visiškai absurdūski, jie viešumoje ir toliau tėsia melagingą propagandą.

Drįstu tvirtinti, kad tokia veikla tarnauja tik Rusijos interesams, Rusijos informaciniams karams. Rusija dėjo, deda ir dės dideles pastangas diskredituoti Lietuvos pastangas siekiant energetinės nepriklausomybės, tokiu būdu tikėdamasi sustabdyti ar bent pristabdyti svarbiausią energetikos projektų įgyvendinimą.

Todėl ir sakau, kad socialdemokratai yra tapę Rusijos informacinių karų įrankiu.

Praėjusiais metais socialdemokratai parama referendumui dėl VAE buvo esminė Rusijos informacinių karo prieš Lietuvą pergalė. Socialdemokratai jau tada parodė, kad jie gali būti pripažištami kaip naudingi Rusijos informacinių karų instrumentai.

Šiandien tokios „pergalės“ rezultatais gal nelabai džiaugiasi ir patys socialdemokratai, kai jiems tenka prisiimti atsakomybę už Lietuvos energetinę nepriklausomybę.

Būtų gerai, kad praėjusių metų Rusijos pasiekta informacinių karo pergalėaptaptų gera pamoka visų pirmiausiai patiemis socialdemokratams, ir jie patys suvoktų paprastą tiesą, kad yra tapę Rusijos informacinių karo instrumentais. Rusijai, siekiančiai naujų šio karo pergalę, nereikia kokio nors „Pervyj Baltijskij“ kanalo, užtenka turėti socialdemokratus ir jų lyderius šiame kare: B. Bradauską, A. Skardžių, V. Vėsaitę.

Socialdemokratai galėtų parodyti, kad jie iš pastarųjų, ryškiausiai matomų Rusijos informacinių atakų išmoko bent jau elementariai pamokas ir kad patys sau daro pirmąsias išvadas, kaip nebebūti Rusijos informacinių karo įrankiai. Tam šiandien reikia vieno žingsnio, kurio tikisi didelė dalis visuomenės: B. Bradauską atleisti iš komiteto pirmininko pareigų.

Jeigu socialdemokratai patys to nepadarys ir nesupras, kokią didžiulę klaidą jie daro nereaguodami į B. Bradausko išpuoli, TS-LKD pradės B. Bradausko atstatydinimo iš pareigų procedūrą. Tai bus testas socialdemokratams. Ir net jeigu nepasitikėjimo procedūra nesulaiks Seimo daugumos paramos, jis bus naudinga, nes duos aiškų atsaką – socialdemokratai sutinka ir toliau būti Rusijos informacinių karų įrankiai.

www.tsajunga.lt

Tikslas – nuteikti prieš lyderius

Kartais skaitai, atrodytų, pretenduojantį į objektyvios informacijos šaltinio statusą leidinį ir neatsistebi – negi jo leidėjai nesupranta, kad vien straipsnio pavadinimas gali būti labai tendencingas ir neobjektyvus. Štai kalbama, kad Prezidentė nurodė „ruošti dar vieną priemonę prieš Rusiją“. Dviprasmybė verčia paklausti – prieš Rusiją ar prieš jos valdžios inspiruotą ekonominį šantažą politiniais sumetimais? Juk tai ne tas pats! Todėl ir galvoji – kaip paprasta nuteikinėti politikoje nesusigaudančius žmones naudinga linkme – pažaidi patriotiniai, socialiniai teisingumo jaunais, mesteli netiesioginių užuominų, neįrodomų, neva objektyvių faktų ir, žiūrėk, pasakys naivūs žmogeliai „ne“ kokiam nors referendumė. Svarbiausia – už pasekmes atsakyti nereikės (na, kam čia jaudintis, kad paskui už tą „ne“ balsavusiems rinkėjams teks brangiai susimokėti?). Sunkiai su nenaiviais, politika besidominčiais ir protaujančiais piliečiais – jiems pakanka nuovokos atskirti grūdus nuo pelė. Bet ką galvoti pilietiškumo ir patriotiškumo nestokojančiam tau tiečiui, perskaiciusiam su purvais dešiniuosius maišant straipsnį dešiniosios minties žiniasklaidos priemonėje? Atsakymas paprastas – žiūrėti „kam tai naudinga?“ ir po to viskas sudėlioja „i lentynėles“.

Ima aiškėti, kodėl į Seimo pirminko kėdę V. Uspaskichas pasodino L. Graužinienę – ogi todėl, kad savo nekompetencija, neįtaigumu, nuline „charizma“ bei paistalais (kurių vienintelis tikslas – igelti Prezidente) ji pagaliau įrodytu, kad užima ne savo vietą. Štai tada turėtų patekėti V. Gabšio žvaigždė, ypač jei pavyktų laimėti arba pratepti kiek įmanoma ilgiau bylos nagrinėjimo Apeliaciname Teisme procesą. V. Uspaskichas šiuo žingsniu nušautų du zuikius – tai būtų ižūli provokacija prieš Prezidentę ir pagaliau į vieną svarbiausią valstybės postų būtų pasodintas jam atsidavęs parankinis, kuris, kitaip nei iki šiol buvusieji, nestokojia nei ižūlumo, nei apsukrumo, nei cinizmo ir nuovokos. Tada netgi koalicijos partnerius socialdemokratus (ypač susivienijus su „tvarkiečiais“) būtų įmanoma nuostumti į antrą planą. Bet kol kas tokiam scenarijui labai trukdo TS-LKD ir Prezidentė. Šioms kliūtimis pašalinti dabar skiriamas didžiulis dėmesys. Be to, čia labai sutampa darbiečių ir vienos „artimojo užsienio“ valstybės interesai. A. Kubilius, kalbėdamas apie energetikos projektų griovimą, priminė Valstybės saugumo departamento (VSD) 2012 metų veiklos ataskaitą, kuri buvo pristatyta LR Vyriausybei uždarame posėdyje ir kurioje buvo įvardyta didžiausia grėsmė – tai rusų informacinių atakos prieš strateginius energetinius projektus ir prieš Tėvynės sąjungą–Lietuvos krikščionis demokratus (TS-LKD) – svarbiausius tokiu energetikos projektu įgy-

vendintojus. Šios atakos jau matomas plika akimi, tačiau tenka pripažinti, kad tokio stipraus puolimo prieš TS-LKD dar nėra buvę, be to, jis ypač su intensyvėjo po V. Uspaskicho atlikto Seimo pirminko kaitos. Tiesa sakant, šalies nepriklausomybę iškovojujosi ir Lietuvą. Vakarų demokratijos kryptimi pasukusios jėgos nuolatos buvo puolamos ir šmeižiamos, bet niekada tai nebuvó daroma taip rafinuotai: visada buvo bandoma atgrasinti TS-LKD partijai simpatizuojančius rinkėjus, o ši kartą nusitaikyta į pačius partijos narius ir jos rėmėjus. „Nesiskiria nuo sovietinės nomenklatūros, niekinusios liaudi“, „išdavé Sąjūdžio demokratinius idealus“, „parazituojā jo sukauptu moraliniu ir politiniu kapitalu“, „prie Sąjūdžio prisilię atsitiktinai pakelėvai“, „tauta ir jos interesai jiems niekada nebuvó svarbūs, rūpėjo tik valdžia“, „jų požiūris į atkuriama valstybę buvo ir išliko sovietinis ir nomenklatūrinis“, „gina antitautinį nomenklatūrinį–oligarchinį režimą“, „nerūpi nepriklausomybę“, „būdingo sovietinio mentaliteto pavyzdys“, „politiškai ir propagandiskai manipuliuoja nuo okupacijos režimo nukentėjusias žmonėmis“, „mulkina patriotiškus patiklius piliečius“, „tikrovę suvokia tik per sovietinio mąstymo klišių prizmę“, „elgiasi veidmainiškai“, „gena Lietuvą į Rusijos glēbi“, „savo vykdoma politika gausina nusivylusių savaja valstybę piliečių skaičių“, „peržengė padoromo ribas“, „gryna sovietinis – priešiškas ir niekinamas–požiūris į demokratiją“... taip prašoma patriotiniu save vadinančio internetinio tinklalapio „Pro Patria“ straipsnyje, skirtame vienai TS-LKD lyderei, tačiau akivaizdu, kad ji tik pretekstas šitaip apjuodinti visus partijos lyderius (galų gale ir kalbama ne apie „jā“, bet „juos“). Skaitai ir nesuprantai – kaip tokiam iš tikrujų patriotiškų pažiūrų tinklalapyje atsirado darbiečių propagandinė retorika? Vien pasakymas „veidmainiai“ juos išduoda – juk taip pirmasis apie opoziciją pasakė V. Uspaskichas tuojo po reveranso su Seimo pirminko kėde.

Tokia taktika logiška – atkirtus nuo eilinių narių partijos lyderius nebūtų sunku sunaikinti ir partiją. Juk kūnas be galvos – negyvas. Todėl eiliniams partijos nariams bandoma ipirsti mintį, kad jų pačių išsirinkti lyderiai neverti né mažiausio pasitikėjimo, yra parazitai, besinaudojantys paprastų partijos narių patiklumu. Šio suktu puolimo sumanytojai praleido vieną „smulkmeną“ – TS-LKD partijos lyderius ir eilinius narius vienija ne savanaudiški materialiniai interesai, bet Vakarų civilizacijos vertybės: tikėjimas, patriotiškumas, teisingumo siekis. Ir istorinė atmintis, į kurią jau iširašė ciniškas tyčiojimasis iš Nepriklausomybės atkūrimo architekto V. Landsbergio. Tad bolševikinis metodas čia nepraeis.

Gintaras MARKEVIČIUS

Žemėj Lietuvos ąžuolai žaliuos....

Šie kompozitoriaus Kęstučio Vasiliausko dainos žodžiai spalio 12-ąją nuvilnijo per Veisiejų miestelio apylinkes. Ant kalnelio, prie kryžiaus politiniams kaliniams ir tremtiniam atminti, stovinčio Vytauto ir Kapčiamiesčio gatvių sankirtoje, Sajūdžio 25-mečio proga pasodintas ąžuolynas primins mūsų krašto žmonių drąsą, ryžtą, pasiaukojimą, stiprybę ir vilštį. Lietuvos ąžuolas – tikėjimo ir pažinimo medis, darvadinas Gyvybės medžiui, simbolizuoją stiprybę, ilgamžiškumą, nemirtingumą.

Minėjimo dalyviai sustojo į bendrą ratą

Lazdijų rajono Sajūdžio iniciatyvių grupių atstovai, Lazdijų rajono buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, Laisvės kovų dalyviai, šauliai ir jauņieji šauliukai, VTV mokyklas ir Veisiejų gimnazijos mokiniai su vadovais pasodino Veisiejų urėdijos padovanotus 25 ąžuoliukus. Vienas iš jų pasodintas Lazdijų rajono Sajūdžio įkūrėjui ir pirmininkui, Sajūdžio Seimo nariui Jonui Verseckui atminti. Ši ąžuolą pasodino Lazdijų rajono sajūdiečiai: meras Artūras Margelis, gydytojas Jaunius Augustinas ir Lazdijų rajono tarybos narė Janina Ražukienė. Prie pasodinto ąžuolo prisigludė ir Audra Kistenienė – Jono Versecko įduktė. Greta ąžuolo Jono Versecko atminimą liudija ir paminklinis akmuo. ąžuolą sodinimą stebėjo Kalniškės mūšio dalyvis Alfonsas Juškauskas-Pakalniškis su artimaisiais.

Idėja įamžinti Sajūdžio 25-metį kilo veisiejetei, Lazdijų rajono Laisvės kovoms įamžinti komisijos pirmminkei Janinai Ražukienei, neatsistebinčiai, kokia pakilia nuotaika ir džiaugsmas aplankė ją sodinant ąžuolus. Moteris viliasi, kad šioje vietoje bus pasodintas dar ne vienas ąžuolas, ateities kartoms priminsiantis Lietuvos istoriją, vertą pagarbos ir pasididžiavimo.

Lietuvos Sajūdis įmūsų rajono istoriją išsiraše 1988 metų rugpjūtį, kai RSO švenčiant Statybininko dieną, Veisieuose buvo įkurtą pirmojo

rajone Lietuvos Persitvarkymo Sajūdžio rėmimo grupę. Jos pirmininku tapo veisiejietis Jonas Verseckas. 1988 metų rugpjūčio 25 dieną Veisiejųose išvyko ir pirmasis Sajūdžio organizuotas mitingas, todėl Sajūdžio 25 metų sukakties minėjimas tradiciškai išvyko šiame miestelyje.

I renginį sugužėjo gausus būrys rajono gyventojų, svečių, aktyvių sajūdiečių. Šv. Mišias aukojo Veisiejų Šv. Jurgio parapijos klebonas Žydrūnas Burnys ir Garbės kanauninkas Vytautas Vaičiūnas. Pastaras teigė nega-

liš susitaikyti su šalyje klestiniomis negerovėmis ir ragino visus patiem keistis ir keisti tai, kas bloga.

Sventės akcentas – 25 Veisiejų bažnyčios varpo dūžiai privertė suvirpti šventės dalyvių širdis ir sugraudino iki ašarų, kai prie atnaujinto Neprikalusomybės paminklo buvo dedama gėlių, degama žvakutė ir tylos minute pagerbtas kritisuių kovose už laisvę atminimas. Tautiniai drabužiai pasipuošė jaunimas žvakutėi ir gėlių padėjo ir ant Veisiejų kapinėse palaidotų partizanų kapų.

Veisiejų parapijos namuose išvyko iškilmingas minėjimas. Sulaukėme garbių svečių ne tik iš Lazdijų rajono savivaldybės, bet ir iš Vilniaus, Alytaus, Varėnos savivaldybių. Lazdijų rajono Sajūdžio tarybos pirmininkė Nijolė Lepeškienė perskaitė Europos Parlamento narė Radvilės Morkūnaitės-Mikulénienės, tądien dalyvavusios LPKTS 25-mečio suvažiavime, sveikinimą rajono sajūdiečiams. Ji rajono sajūdiečiams perdavė nuoširdžius palinkėjimus nuo kraštiečių: buvusio LR Seimo nario prof. Alvydo Baležentė, Vaido Šalaševičiaus bei kanauninko Gvidono Dovidaičio.

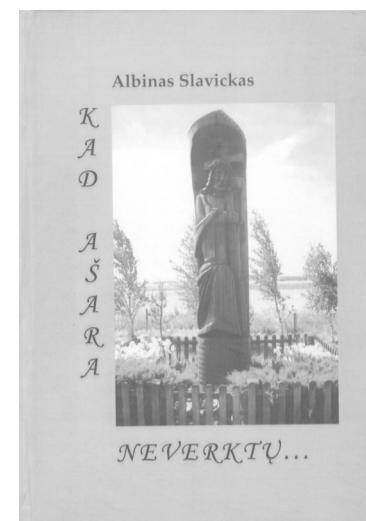
Janinai Ražukienei nuoširdžiausiai sveikinimą telefonu perdavė monsinjoras Vincentas Jalinskas, Sajūdžio metu buvęs aktyvus rajono sajūdietis, Lazdijų parapijos klebonas.

(keliamas į 8 psl.)

Naujausia kauniečio rašytojo Albino Slavicko knyga apie Lietuvos žmonių patirtą skausmą, išgyvenimus tremtyje, netektis, partizaninį karą, išdavystes ir nepalaužiamą tautos sielą. Kiek keistokas knygos pavadinimas „Kad ašara neverktų“ pasirodo tik pradžioje. Perskaičius knygą tampa išaiškėja, kodėl autorius geidžia, „kad ašara neverktų.“

Knygoje sutinki konkretius Lietuvoje gyvenusius žmones, vėliau ne savo noru atsidūrusius Syktyvkare, Tit Aruose, Bijske, Barnaule, Tomske, Kisiūre... Amžininkų pasakojimai, sklidini graudžios tiesos apie 1941-ųjų trėmimą, sovietų valdžios statyti siautėjimą pokario metais, partizaninį karą – sutinkami kiekviename puslapje.

„Prie Lenos žiočių Tit Aruose atsiradusi Runtų šeima iš Seirijų pirmą šoką patyrė, kai į namus pasibeldė neprašyti svečiai. Apie tai knygoje pateiktas Aldonos Runtaitės-Gasparavičienės užraštas pasakojimas: „Tėvus i Sibiro tremtį 1941-ųjų birželio 14-osios ankstų rytą pasiuntė Seirijų pijokėlis Stučka, tuo metu ējes seniūno pareigas...“ Apie išdavystes prisimena partizano Juozo Kmieliausko-Aitvaro brolis Vytautas Kmieliauskas: „Brolį Juozą mobilizavus į sovietų armiją, jis pabėgo. Il-

gainiu tapo sunku slapstytis ir Juozas Kmieliauskas išstojo į partizanų gretas, tapo Tauro apygardos Vytauto Didžiojo kuopos nariu, slapyvardžiu Aitvaras.“ To meto gyvų liudininkų prisiminimais remiantis tenka konstatuoti, jog partizanų didžiausios nelaimės tykojo ne susidūrus su NKVD būriais, o patyrus išdavystes. Juozą Kmieliauską-Aitvarą išdavė buvęs jo bendražygis, KGB užverbuotas Albinas Bieliūnas-Kabelis. Jo išdavystės pasekmė: žuvo Tauro apygardos Vytauto Didžiojo kuopos pasutinieji Laisvės kovotojai – Antanas Grikielis-Slapukas, P.Daubarės-Liūtas, Feliksas Čereška-Karvelis, Juozas Kmieliauskas-Aitvaras, Pranas Kemeraitis-Tauras, Br.Bobina-Patrimpas, G.Navickas-Dudutis, P.Ruseckas-Drugys, J.Misiukevičius

Arūnas, Jovarauskas-Verpetietis.

Išdavystė išvyko 1952 metų sausio 10, 21 dieną Vilkaviškio valsčiaus Patilčių kaimė. Kabelio išdavystė turėjo tėsinį: 1952 metų gegužę jis susitiko su partizanu V.Bražinskui-Smaugliu bei jo adjutantu ir abu likvidavo. Nušovė ir medicinos seserį Angele Senkutę. KGB išduotoje Kabeliu charakteristikoje rašoma: „Tokiu būdu su Albinu Bieliūnu-Kabeliu pagalba nuo banditizmo išvalyti Kalvariujos, Kybartų, Vilkaviškio ir Marijampolės rajonai.“

Knygoje aprašomi išykiai, kuriuos pateikė gyvi to meto liudininkai, apima laikotarpį nuo 1941-ųjų, pirmųjų trėmimų, iki partizaninio karo pabaigos. Pabrėžiamas Kalniškės mūšis ir jo reikšmė rezistencinėje kovoje. Patriotiniai jausmai atskleidžiami aprašant trijų berniukų iš Aukštaitijos sumanymą tinkamai pagerbti Vytauto Didžiojo 500 metų jubiliejų. Jie niekieno neraginami savo lėšomis ir fizinėmis galiomis pastatė paminklą šio jubiliejaus garbei. Tie mažai kam žino mi jaunieji Lietuvos patriotai – Pranas Zabulionis, Stasys Gučas, Kostas Saladiūnas.

Knyga užbaigiamama poetų eilėmis apie Lietuvos grožį, garbingus jos žmones, svajones ir gedulą...

Aušra ŠUOPYTĖ

Naujos knygos Lietuva – istorijos kryžkelėje

Naujos knygos

Pirmą kartą paėmiau į rančas kiek neįprastai eileraščiu knygą – eiliuotą trioleitais, greta lietuviškų eiliuotų tekstu pateikiami žemaitiški. Eiles į žemaičių kalbą išvertė B.Zabitienė ir P.Zabitis. Tai galima priimti kaip savoštiką dovaną 2013-iesiems – Tarmių metams. Knygos autorė – Irena Jacevičienė-Zukauskaitė, savo kūriniui suteikusi lyrišką ir prasmingą vardą: „Žemaičių sakalų giesmė.“ Rašytoja teisėtai gali puikuoti parašytu knygų gausa – išleidusi net penkiolika, aštuonios iš jų – aviacijos tema.

I knyga „Žemaičių sakalų giesmė“ sudėti kūrinių, nuotraukos, kuriuose aprašomi žemaičių lakūnų žygarbėjai, jų likimai, įamžinti tie drąsuoliai, kurie tėsiai S. Dariaus ir S. Girėno testamente priesakus. Šie metai reikšmingi Lietuvos aviacijai daugeliu aspektų. Svarbiausios jų – Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio per Atlantą 80-metis, Antano Gustaičio skrydžio lėktuvais ANBO aplink Europą 80-metis, lietuvio Julijono Kumpikevičiaus tarptautinio civi-

linio skrydžio iš Prahos į Kauną 80-metis, Felikso Vaitkaus skrydžio per Atlantą 80-metis.

Besidomintieji Lietuvos aviacijos istorija knygoje radaugybę nuotraukų – nuo

aviacijos priešaušrio iki šių dienų, kuriose įamžintos aviatorių šiokiadienių ir švenčių akimirkos. Visur dominuoja garbingi aviatoriai žemaičiai. Apie Stepono Dariaus ir Stasio Girėno gimtinių atgimimą poetė rašo:

*I tėviškę jie
Niekada nesugržo.
O Lietuvon sugržę –
Tiesiai į kapus.
Kaip didžio žygio ryžtas –
Gimtinės atminty
Gyva per amžius bus.*

Knygos pratarmėje „Gyvenimai, verti sakalų giesmės“ poetas Robertas Keturakis rašo: „Per šimtmečius visose tautose švysti šviesiausias asmenybų iškeliami idealai, didingi tikslai, skatinantys žmones siekti gyvenimo prasmingumo, jei reikia – ir pasiaukojimo, kad išvengtume bet kokio ribotumo ir alkavietės“. Ir palinki visiems mums: „Tegul visiems užtenka gyvenimo, verto „Sakalų giesmės!“

Aušra ŠUOPYTĖ

Giesmių giesmė Lietuvos aviatoriams

linio skrydžio iš Prahos į Kauną 80-metis, Felikso Vaitkaus skrydžio per Atlantą 80-metis.

Besidomintieji Lietuvos aviacijos istorija knygoje radaugybę nuotraukų – nuo

Šimtajį kartą – „Ilgiausiu metu“

(atkelta iš 1 psl.)

Tai yra jos gyvenimas, – sveikindama jubiliatę sakė Jonavos globos namų direktorė D.Astrauskienė. Linkėdama brangiausio turto – sveikatos, dėkojo už ne kartą padainuotas gražias lietuvių liaudies ir kitokias dainas, už įdomius pasakojimus apie praeitį, už Globos namus puošiančius senolés rankdarbius.

Prie šimtų metų spalio 12 dieną Mimainių kaime, Bokonių seniūnijoje, gimė Bronislava. Sudėtinga buvo jos ir vaikystė, ir jaunystė, paženkintos istorinių įvykių.

Susituokė su Stanislovu Chanecku. 1933 metais gimė sūnus Antanas, kurį vadino Antanuku. Gyvenimas nebuvo lengvas: reikėjo pasistatyti namus, išdirbtį žemę, nuimti derlių, jį iškulti.

1940-aisiais prasidėjo sovietų okupacija, vėliau – vokiečių. Prasidėjus partizaniams sajūdžiui, dauguma vyru patraukė į miškus ir émė rengtis ginkluotam pasipriesinimui. Areštavus Stanislovą ir Bronislavą Chaneckus, pas partizanus išėjo jų sūnus Antanukas.

Deja, neilgai teko jam slapstytis. Jaunuolis žuvo 1952-ųjų rugpjūti Baubliškių kaime (Ukmergės rajonas). „Trys partizanai buvo užėjė pasūkininką. Tuo metu sodybą apsupo stribai. Partizanai šoko pro langą. Pirmasis nuo kulkų krito Pranas Linkonis. Antanas atsišaudydamas pasislėpė rugių lauke. Buvo sunkiai sužeistas. Kitą dieną rastas negyvas. Kur jie palaidoti – nežinoma. O trečiąjam partizanui pavyko pabėgti“, – pasa-

kojo Vaclovas Slivinskas.

Žinią apie sūnaus žūtį Bronislava gavo jau būdama lageryje. „Tuo metu, atrodo, viskas aptemo ir priekyje atsivėrė bedugnė. Viešai rodyti jausmus bijoju, kad nepamatytu prižiūrėtojai, o iš jų buvo galima visko tikėtis. Laimė, ant gretimų gultų gulėjo rusų vienuolės, kurios mane paguodė, suteikė stiprybės ir pasakė, kad malda nugalėsis sunkumus. Nuo tada aš daugiau niekad neverkiau,“ – sakė senolė.

Anot V.Slivinsko, praeityje gyvenusio šalia Chanekų sodybos ir gerai prisimenančio kaimynų kasdienybę, jubiliatė yra vienintelė visoje Lietuvoje gyva partizano motina.

Šventėje dalyvavus Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Jonavos rajono komisijos pirmininkė, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos Jonavos filialo pirmininkė (irgi kilusi iš Bokonių krašto) Veronika Gabužienė šimtamečių įteikė Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos žymenį „Už nuopelnus Lietuvai“.

Buvusiai politinei kalinei, tądien šventusiai šimtmetį, skambių, Lietuvos praeiti aukštinančių dainų dovanoso Jonavos buvusių politinių kalinių ir tremtinių choras „Viltis“ (vadovė Violeta Michelkevičienė). Džiugu, kad prisimindama jaunystę kelias frazes užtraukė ir jubiliatė Bronislava: „Sėk, sesute, žalia rūtą, kad Lietuvalaisva būtu...“ Salėje šie žodžiai buvo sutiki nuoširdžių plojimų

banga, o po akimirkos, daugeliui susirinkusiųjų pritariant, stipriau ir galingiau nuskambėjo visa daina. Anot D.Astrauskienės, Bronislava mojėjusi daug humoristinių dainų, tad jas dainuodama ne kartą pakélé ne vieno globos namų gyventojo nuotaiką.

Norinčiųjų pasveikinti 100 metų sulaukusią moterį ištisies netrūko. Iteikdamas gražiausią gėlių puokštę, sveikatos linkėjo Bokonių seniūnas Ramūnas Gudonavičius. Įmonės „Sodra“, Valsybinių socialinio draudimo fondo valdybos Jonavos skyriaus vedėjas Robertas Mikulėnas, padovanodamas šiltą liemenę, sakė: „Neeilinės suakties proga didžiuojamės Jūsų nueitu gyvenimo keliu ir linkime, kad artimųjų ir bičiulių meilė būtų begalinė“. Kūrybingi globos namų gyventojai jubiliatei dovanovo iš molio nulipdytą angeluką. Daugelis iš sveikinusiųjų pripažino, kad viena iš ilgaamžiškuo priežasčių – labai geras moters charakteris.

Savo tetos pasveikinti atvyko Stasė Grybienė, jos dukte Gintė su šeima. Anot S. Grybienės, giminėje buvo ne vienas, išgyvenęs per 95 metus. Matyt, tai yra paveldėta. Tikėdama, kad tik Viešpaties globa taip ilgai saugo Bronislavą, linkėjo jai sveikatos, išvermės, Dievo palaimos.

Jubiliatė pasveikino ir Jonavos rajono savivaldybės meras Mindaugas Sinkevičius.

Svečių linkėjimus ir sveikinimus vainikavo tradicinis „Ilgiausiu metu“.

Nijolė KETURKAITĖ

Laisvės kovotojų atminimui

(atkelta iš 1 psl.)

kus stribai su kareiviais atvezė į Kietaviškes ir prie kryžiaus numetė niekinimui. Po dviejų dienų, naktį, žuvusių partizanų artimieji kartu su kaimo gyventojais ir partizanų bendražygiai palaikus slapta paémė, parvežė namo, nuprausė, sudėjo į karstus ir slapta palaidojo Peliūnų ir Stančikų kaimų kapinėse. Elektrėnų savivaldybės Pastrevo seniūnijos Stančikų kaimo kapinėse palaidotas Boleslovas Česonis, Peliūnų kaimo kapinėse – broliai Ka-

jetonas ir Vladas Česonai bei broliai Albertas, Jeronimas ir Simonas Seliuotos. Kur palaidotas Vladas Juozupka – neišaiškinta.

Prie buvusio bunkerio buvo pastatytas medinis kryžius, kuris laikui bégant sunyko. 1992 metais žuvusių partizanų artimųjų Ramučio Selicos, Genovaitės ir Broniaus Novikų rūpesčiu jis pakeistas nauju metaliniu kryžiumi.

Partizanų žūties vieta yra valstybės įmonės Trakų miškų urėdijos Jagelonijų girininkijos.

kijos Pagrendos valstybinės reikšmės miško 61 kvartalo 8 sklype.

Siekdamis visuomenei pristatyti Laisvės kovotojų slėptuvę ir jų kovos vietą, Trakų miškų urėdijos miškininkai išskarto prie slėptuvės augusius krūmus, pastatė suoliukus, įrengė informacinių stendų, Jame pateikė informaciją, parengtą pagal Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro istorinę archyvinę pažymą, pastoviai prižiūri šią vietą.

Dainius TAUKIS

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“!

„Lietuvos pašto“ skyriuose ir internetu **prenumerata.post.lt** galite užsiprenumeruoti savaitraštį „Tremtinys“. Prenumerata priimama iki kiekvieno mėnesio 22 dienos.

Prenumeratos indeksas 0117, kaina:
1 mén. – 8,16 Lt,
3 mén. – 24,48 Lt,
6 mén. – 48,96 Lt.
Dėkojame skaitytojams.

Sveikiname

Jubiliejinių gimtadienių proga sveikiname spalio mėnesį gimusias LPKTS Rokiškio filialo buvusias tremties: 85-ojo – Stasė DRUČIŪNIENĖ, 70-ojo – Eugenija BIELIŪNIENĖ, 70-ojo – Elytė PESTINYTĖ.

Kasmet po išminties dalelę,

Po tyro džiaugsmo lašą,

Po laimės ir tiesos kruopelepę

Jums metai kantriai neša.

Linkime, kad Jus lydėtų sekė, sveikata, Ščv. Marijos globa.

LPKTS Rokiškio filialas

* * *

Miela Bronele RASIUKAITE-TAMULIENE,

Gretit prabėga pavasariai, rudenys,

Medžiai keičia ir keičia lapus,

Bet kas ryta vėl saulė nubudina

Ir pakviečia kelionei visus.

Lai joje visada būna draugas

Ir namai, ir šeima, ir skalsa,

Tegul Tavo kelionę apsaugo

Tavo Angelo sargo ranka.

80-ojo jubiliejaus proga Tave sveikina –

Žil Gorodoko buvę tremtiniai: D. ir V. Lékiai,

A. Baublienė, D. Kubiliūtė, O. Briedytė,

J. Ridikaitė, N. Norkienė, A. Česnaitė,

G. Brazdžiūtė, A. Pratapaitė

Šilų miške atstatyta partizanų žeminė

(atkelta iš 1 psl.)

Po šv. Mišių karo kapelionas R. Monstvilas pašventino atstatytą partizanų žeminę ir kryžių žuvusių kovotojų atminimui. Po Lietuvos himno, tylos minutės bei trijų salvių, skirtų Šilų miške 1952 metais žuvusių Šalnos tévūnijos Lüksto būrio partizanams atminti, prasmingais žodžiais dalijosi atvykę svečiai. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos valdybos pirmininkas Edvardas Strončikas džiaugėsi Šilalės ir Rietavo rajonų savivaldybių merų bei LPKTS filialų bendradarbiavimu ir puikiu rezultatu – atkurtą partizanų žemine, ir įteikę padėkas prie bunkerio atnaujinimo prisidėjusiems žmonėms. Ypatingo démesio susilaukė inscenizuota partizanų priesaika – atiduota pagarba Trispalvei bei Tėvynei. Susirinkusiųjų širdis palietė Europos Parlamento narės Radvilės Morūnaitės-Mikulėnienės žodžiai bei partizaninė daina. Tikslūs, verčiantys išsijausti į partizanų skaudžią praeitį buvo ir Šilalės rajono administracijos direktoriaus pavaduotojos, LPKTS Šilalės filialo valdybos narės Veros Macienės žodžiai. Minėjime dalyvavo ir buvusi Krašto apsaugos viceministrė Indré Pociūtė-Levickienė. I pamėjimą taip pat atvyko ir nuoširdžiai pasiskė Lietuvos laisvės armijos karių ir rémėjų sajungos pirmininkė, Zemaičių apygardos partizanų vado Vlado Montvydo duktė Irena Giedraitienė, Oginskių kultūros ir istorijos muziejaus direktorius Vytautas Rutkaus-

Jaudino ne tik garbingų svečių, minėjimo iniciatorių kalbos, bet ir jaunieji šauliai, Kvėdarnos Kazimiero Jauniaus bei Rietavo Lauryno Ivinskio gimnazijų mokiniai deklamuotos eilės ir muzikinės interpretacijos, kurias parangė vadovės Dalia Krasauskienė ir Audronė Butkuvienė. Ištrauką iš Antano Paulavičiaus rinkinio „Sušaudyti dainos“ skaitė Rietavo Lauryno Ivinskio gimnazijos lietuvių kalbos mokytoja Nijolė Dovidauskienė.

Šilų miške atkurtą partizanų žeminę ilgam bylos skaudžią, tačiau reikšmingą Lietuvos ir žemaičių krašto istoriją. Judita GEČAITĖ

Pabaiga.
Pradžia Nr. 37 (1059)

Altajaus krašte kontineninis klimatas – žiemos ilgos ir šaltos (35–45 laipsniai šalčio), dažnai būdavo pūgos, kurios paklaidindavo žmones, nuvargindavo ir užpustydavo brendančius per gilu sniegą arkliaus. Gatvėse susidarydavo sniego kalnų virtinė. Pro langą matydamosi sniego sieną ir einančiųjų gatve veltiniai. Vasaros – trumpos ir karštos, apsiniaukusių dienų beveik nebūdavo. Jei pasiodydavo horizonte tamsesnis debesėlis, visi žinodavo, kad greitai sulauksime liečiaus, tad skubėdavo surinkti išdžiaustytus skalbinius. O po lietaus tuo pat stodavo giedra. Žemė kartais įkaisdavo taip, kad basam sunku išverti. Tokios trumpos vasaros privertė išmokti auginti agurkus ant karvių mėšlo ir pakratę lysvių, kuriose buvo padaromiuodžemio pripildyti lizdai. Pomidorus nuskindavome neprinokusius, visiškai žalius, ir nokindavome veltiniuose, kurie tuo metu dar nebuvo naudojami. Tuos veltinius sukeldavome ant aukštoto ir vis tirkindavome, ar yra prinokusų pomidorų. Vietiniai gyventojai daug ko iš mūsų mokési. Net agurkų ir pomidorų auginimo. Jie nežinojo, kad galima naudoti tarantuotas bulves, žiemai užkonsernuoti miško uogų, daržovių, padžiovinti krapą. Laikydavome vištas, kurios užvertis pos stalui, per žiemą gyvenavado virtuvėje. Jeigu karvė apsiveršiuodavo žiemą, veršelis taip pat buvo apgyvendinamas virtuvėje, kad nesušaltų. Ir visa tai, atrodo, nekėle mums jokių nepatogumų.

Mes, vaikai, stebėdami bei padėdami atliki įvairius darbus, daug ko išmokome, įgijome patirties ir tapome tikrais pagalbininkais. Ir kaip bebūtų keista, verždavomės į darbus, norėjome daug ką atliki savarankiskai. Gal norėjome mamoms parodyti, kad ir mes jau „jėga“? Šiuolaikiniam jaunimui, priklausam nuo televizijos, kompiuterių, mobiliojo ryšio su draugais, tikriausiai sunku tokį fenomeną suprasti.

Atsimenu, kaip dar gyvendama Kirpičiuose ir būdama viena namuose sugalvojau padaryti siurprizą – švariai išplauti grindis. Buval gal trečioje klasėje. Grindų plovimo technologija tada buvo tokia: sušlapinamos grindys, pa-barstoma smėlio ir koja prispaudus ražą (iš beržo šakų surištą gniužulą) išilgai kiekvienos lentos šveiciama iki baltumo (grindys – nedažytų lentų). Po to nuplaunama vandeniu, surenkant kartu ir smėli. Paskui dar kartą perplaunama švariu vandeniu ir iššluostoma nugrežtu skudu-

Prisiminimai apie Sibira

ru. Ir taip plotelis po plotelio. Tačiau šis darbas néra lengvas, ir man į pabaigą jau pritruko jėgų. Taip pavargau, kad paskutinio plotelio prie durų nebesugebėjau įveikti ir uždengiau kilimeliu, ant kurio tuo pati atsisėdau atgauti kvapą. Labai nustebinau ir nudžiuginau mamą ir Sasnauskienę. Jos man dėkojo, bet aš neišsidaviau, kad darbo iki galio neatlikau.

Kitas neužmirštamas mano žygdrabis buvo pamelžti karvę. Sasnauskienei reikėjo išeiti iš namų kažkokais reikalais. Kai ji pradėjo svarstyti, kurios kaimynės paprašyti pamelžti karvę, aš pasisiūliau tai padaryti. Ji suabejojo, bet sutiko. Paklausiau, kiek turėtų būti primelžta pieno. Ji pastatė du molinius ąsočius, kurie turėtų būti apypilniai. Kaip aš pavargau tą karvę melždama... Pienas vienodomis plonomis srovelėmis varvėjo į kibirą, o dalis – per mano alkūnes ant pakratų. Karvei nusibodo, pradėjo trypčioti kojomis. Atsinešusi pieną namo supratau, kad dar tiek pat turėčiau primelžti. Vėl nuėjau į tvartą. Karvę neiškentusi nutarė išeiti į tvarto. Pirmuoju žingsniu ji įstatė užpakalinę mėšliną kojā į taip su vargais primelžtą pieno kibirą. Ši kartą prisipažinai, kodėl tiek mažai primelžiau.

Darbus teko dirbtį įvairiausius. Séjome, ravėjome, vartėme šieną, kaupėme bulves, metaliniais kabliais žiemą traukdavome iš šieno kūpetos sušalusius šieno gnižulius karvei pašerti, prižiūrėjome vištą, prisemdavome iš apledėjusio šulinio vandens, ankstyvą vasarą brisdavome per šaltą upę į kitą krantą prisinti augalų šluotoms rišti ir nešdavome ant pečių didelius ryšulius namo, vasarą rinkdavome žabus kurui, rudenį padėdavome ruoštį malkas ir „kiziakus“, žiemai apkasdavome žeme namo sienas beveik iki langų, o pavasarį atkasdavome tas žemes, kad sie nos „kvėpuotų“. Viską sunku ir išvardinti.

Tremtiniai vaikai labai gerai mokési mokykloje. Rusų kalbos rašybą mes buvome įvaldė geriau nei dauguma rusų vaikų. Tais laikais nebuvo jokių korepetitorių. Viską aiškindavomės patys. Man labiausiai patikdavo matematika. Jei pradžioje trūkdavo vaizduotės, mokantis stereometrijos, išsiplaudavau reikiama figūrą iš bulvės. Pasiruošdavau visoms pamokoms. Labai nenorėdavau, kad mane pastatyti prieš klasę ir lieptų raiškiai deklamuoti eilėraštį ar kokią nors iš-

trauką iš poemos ar romano. Ir per stebulką né vieno kartoto man to daryti neteko. Mokytojai buvo pakankamai kvalifikuoti ir reiklūs. Mano supratimu, silpniausiai buvo dėstoma istorija, grynai pagal vadovėli. Kol vienas mokinys atsiskaitinėdavo namų darbus, visi spėdavome perskaityti tolimesnę pastraipą, kurios turinį tek davato atpasakoti jau kitam mokinui. Taip per pamoką namų darbus atsiskaitydavo 3–4 mokiniai.

institutą studijuoti matematiką. Tai buvo jau po Stalino mirties. Leidimą gavome, įstojome, gerai mokėmės ir gaudavome padidintą stipendiją. Kiekvieną mėnesį privilėjome registruotis, kaip „specposielienai“ Bijsko KGB skyriuje, bet niekada neprasydavome leidimo, kai vykdavome į Trojicką aplankytī namiškių. Rudenį ir pavasarį taupumo sumetimais bandydydavome traukiniu žiuoti „zuikiais“. Taip va-

Prof. J. Tonkūnas, sugržęs po lagerių ir kalėjimo pas žmoną Janiną (dešinėje) ir dukterį Vidą (stovi šalia mamos). Antroji iš kairės – buvusi Žemės ūkio akademijos dėstytoja G. Sasnauskienė su sūnumi Vidu ir Sibire gimusia dukterimi Nijole. Altajaus kraštas, Trojickas, 1954 metai

Vokiečių kalbos mokytoja buvo Pavolgio tremtinė. Su ja mokėjome gražiai sugyventi. Prašydavome kartais vietoj pamokos pamokytį vokiškų dainų. Vokiečių kalbos žinių, gautų mokykloje, užteko ir mano universitetams.

Nuo devintos klasės turėjau puikią draugę Sigitą Starkutę, kuri etapais per kalėjimus buvo grąžinta į Sibirą po pabėgimo iš tremties. Ji buvo porą metų vyresnė už manę, su aikšia pasaulėžiura. Draugystė su ja man turėjo teigiamos įtakos, sustiprėjo tautiskumas ir patriotiškumas. Dažnai kartu su ja ruošdavome pamokas, ruošėmės egzaminams. Kartu su Sigitą eidavome į mokyklą ir iš mokyklos, neretai kartu užsukdavome į universalinę parduotuvę, kur užgulusios stiklo vitrina grožėdavomės rašaliniais parkeriais ir rankiniais laikrodžiais. Pirmajį rankinį laikrodį man nupirko tévelis iš savo uždarbio jau sugržus į Lietuvą, kai aš buvau VU trečiojo kurso studentė. Atsimenu, kaip 1953 metų žiemą Sigitą papasakojo man ir rusei bendraklasei savo sapną apie Stalino mirtį. Kaip rėkdama užsiuolė ją toji rusė mergaitė: „Kaip tu drjsai susapnuiti, kad Stalinas mirė?“

Tais metais abi su Sigitą baigėme vidurinę mokyklą. Abi ėjome į KGB skyrių su baime, ar leis mums išvykti į Bijsko miestą (tame pačiame Altajaus krašte) laikyti stoja-mujų egzaminų į pedagogini

žiuodavo nemažai žmonių. Stoviniuodavome netoli traukinio, o jam pajudėjus, greitai pribėgdavome ir įsikabinę į rankeną užsikabarodavome ant laiptelių. Kiekvienoje stotelėje, dar nesustojus traukiniui, nušokdavome, o pajudėjus – vėl įsitaisydavome ant laiptelių.

Turėjome su Sigitą ir tokį įsimintiną nuotykių iš mūsų kelionės. Žiemos tamsų ankstyvą rytą eidamos į geležinkelio stotį, netoli jos išgirdome tą nelemtąjį švilpesi. Išsigando-me ir staiga nutarėme užbėgti į greta esantį milicijos skyrių. Paklausėme budėtojo, ar negalėtų mus kas palydėti į stoties. Jis pasakė, kad tuo du milicininkai lydės į stotį šešis žmones, ir mes galėsime prie jų prisijungti. Šieems šešims buvo liepta stoti į rikiuotę vienas paskui kitą. Vie-nas milicininkas stoją jų prie-kyne, o antrasis – gale. Budė-tojas davė ženkla, kad galime prie jų prisijungti. Įsiterpus į rikiuotę ir kiek paėjus, Sigitą man tyliai sako: „Mes einame su nusikaltėliais, kuriuos ve-da į stotį, bet jie mums nieko nepadarys, nes jie eina su apsauga“. Nedrėsau atsigrežti į žvilgtelėti, kas toks eina pastui mane. Taip ējome su jais į stoties ir atsiveikinome.

Besimokydama Bijsko pedagoginiame institute ant užšalusio Bjos upės ledo išmokau čiuožti pačiūžomis. Sigitą, buvo lankiusi Lietuvoje muzikos mokyklą, tad bandė mane pamokytį groti pianinu.

Lankėme foto ir gimnastikos būrelius, beveik per prievarą dainavome instituto chore. Prie tokios gausybės užsiemimų pradėjome niekur nebe-spėti. Fotografuoti paprastu fotoaparatu „Komsomolec“ ir primitviausiu būdu gaminti nuotraukas išmokau iš Sigitos. Dėstytojai institute buvo pakankamai kvalifikuoti ir objektyviai vertino žinias. Nors vos vienas gautas įvertinimas „patenkinamai“ reiškė, kad stipendijos nebebus. Mes su Sigitą iš visų da-lykų būdavome įvertintos „la-bai gerai“.

Kai iš aplinkinių vietovių į miestelį atvykdavo lietuvių treminiai ir paklausdavo, ar čia yra lietuvių, visada juos nukreipdavo pas mus. Stebėjausi, kad beveik visi žinojo, kas yra tévelis ir labai gražiai apie jį atsiliepdavo. Ir štai ankstų 1954 metų birželio rytą į mūsų namo kiemą, aptvertą žemaitiška vytelių tvora, įžengė aukštasis suvargas vyras su aplamdyta skrybelle ant galvos. Tą virą tuo pat atpažino Sasnauskienė (ji buvo jo studentė Žemės ūkio akademijoje), išėjusi pamelžti karvę. Tai buvo mano tévelis. Jis liko gyvas po trylikos metų sunkaus, alinančio fizinio darbo ir badmiravimo Sibiro lageriuose bei kalėjimuose, sumanai išvengės kriminalinio nusikalstelio pasikėsinimo į jo gyvybę. Susitikimas su téveliu man buvo visai netiketas. Grįžusi po pavasario egzaminų radau namuose „svečią“. Man pasisekinus, jis stipriai mane ap-kabino, ir aš supratau, kad tas „svečias“ gali būti tik tėtis, nematytas trylika metų.

Bijsko pedagoginiame ins-titute baigusi antrajį kursą, 1955 metais išvykau aplankyt į giminių į Lietuvą. Tuo metu jaunimui buvo nuimta „specposielieno“ etiketė. Į Sibirą nebegrįžau, matemati-kos mokslus tėsiau įstojusi į trečią Vilniaus universiteto kursą. Į pedagoginį institutą mane, kaip buvusią tremtinę, pabijojo priimti. Tų pačių metų rudenį gavę specialų leidimą, padedami geru žmonių, sugržo į Lietuvą ir tévelis su mama. Taigi mūsų name Trojicke su Sasnauskienė išgyvenome iki 1955 metų rudens.

Apmąstant visą tą laiko-tarpį, šiandien svarbiausia atrodo tai, kad labai sunkiomis sąlygomis žmonės neprarado tikėjimo, žmoniškumo, doros ir kilnumo. Bent jau mano aplinkoje visi laikėsi principo padėti, pagelbēti vieni kitiems, o ne „lipti per galvas“ dėl geresnių gyvenimo sąlygų ar sotesnio kąsnio.

**Spaudai parengė
Stanislovas ABROMAVIČIUS**

Pamästymai apie Seniasias Kauno kapines

Rugsėjo 20 dieną „Tremtinys“ Nr. 35 (1057) perskaityę Stanislovo Abromavičiaus straipsnį „Kaunas, Ramybės parkas“, panorau ir aš pasidalinti kai kuriais pamästymais apie buvusias Seniasias Kauno (Karmelitų) kapines (sovietmečiu pavadintas Ramybės parku).

Kiekvieną kartą atvažiauves į Kauną pirmiausia užsuku į šias kapines: pasigrožiu paminklu „Žuvome dėl Tėvynės“, parymau prie „Partizanų Motinos“... Nelinks mos mintys apninka matant, kad buvusios kapinės nelabai rūpi ne tik miesto valdžiai, bet ir patiemis kauniečiams, nors jos įrašyto iš LR Nekilnoja-

dėl tėvynės – labai apleistas ir apkerpėjės. Nežinomu Nepriklausomybės karų aukų palaidojimo vietas, kadaise pažymėtos borteliais, baigia užželti žole. Prie paminklo – ne vienos gėlytės. Vietoje gėlių – vedžiojamų gyvūnelių pėdsakai... Paémės nudžiūvusių medžio šakelę, bandžiau gramdyti kerpes. Pasirodo, jos gana lengvai nusivalo, nežalojant apdailos sluoksniu.

„Paminklo gyvastis nerūpi ir šalia esančiai Vinco Kudirkos vidurinei mokyklai“ (Z. T.). O juk dabar tiek „trimituoja“ apie silpnai išvystyta patriotinių jaunimo auklėjimą. Manau, kad mokykloje tikrai yra mokytojų, kurie no-

sio 22 dieną internte pateikė Kauno savivaldybės Viešųjų ryšių poskyris. Cia sako ma, kad Senosiose kapinėse reikia iškirsti kritinės būklės senus medžius ir atsodinti juos jaunais ažuolais. „Rūpinamės, kad ši vieta nebūtų pamiršta ir šiandien džiaugiamės generolų iniciatyva papuošti kapines ažuolais“, – tuomet sakė Kauno miesto meras Andrius Kupčinskas.

Sveikinu Lietuvos generolius! Gal jų pavyzdžiu paseks ir kauniečiai?

Jonas ŠLEŽEVICIUS

Skelbimai

Lapkričio 3 d. (sekmedieni) 12 val. LPKTS Kauno filialas kviečia Kauno Petrasinėnų kapinių „Lietuvos tauatos kančių“ memoriale paminieti ir pagerbti žuvusius ir mirusius Laisvės kovų dalyvius, politinius kalinius ir tremtinius, kurie negrįžo, kurių nežinomas palaidojimo vietas.

Padėsime gėlių, uždegsmė žvakių, pasimelsime.

Dalyvaus Kauno buvusiu tremtiniu ir politiniu kaliniu choras „Ilgesys“.

Spalio 27 d. (sekmedieni) 12 val. kviečiame į partizano Antano Kraujelio (1928–1965) 85-ųjų gimimo metinių paminėjimą Utenos Kristaus Žengimo į Dangu bažnyčioje.

Dėmesio!

LPKTS knygynelyje prekiavama LPKTS 25-mečio proga išleista knyga „Laiko atodangos“ (2 dalis) ir dokumentinio filmo apie 25 metų LPKTS veiklą „Su Lietuva širdy gyvename“ kompaktinėmis plokšteliemis.

Leidinių kiekis ribotas, paskubékite išsigyt.

Genocido aukų muziejaus Konferencijų salėje (Aukų g. 2a, Vilnius) iki gruodžio 31 d. veikia LPKTS 25 metų veiklos paroda „Nuo 1988 metų iki 2013 metų. Veiklos foto akimirkos“. Kviečiame apsilankyt.

Dėmesio!
Kitas „Tremtinio“ numeris išeis lapkričio 8 dieną.

Paminklas Žuvusiui už Lietuvos Laisvę Motinai Senosiose Kauno kapinėse
Roko Sinkevičiaus nuot.

mų kultūros vertybių registrą. Ačiū Stanislovui Abromavičiui, kuris nedidelio tiražo savaitraštyje „Tremtinys“ apžvelgia kapinių istoriją, pasakoja apie jų sunaikinimą sovietmečiu. Jis irgi apgailessta dėl dabartinės kapinių būklės.

Nelinks mas mintis pratęsia nusipeňęs Kauno miesto pilietis Zigmantas Tamakauskas beveik prieš dešimtmetį „XXI amžiuje“ publikuota me straipsnyje „Kodėl mums turėtų būti brangios Senosios Kauno kapinės“?

Jis rašo, kad „renovuojant šias kapines, planuota pastatyti paminklą Lietuvos partizanams, beveik dešimtmetį priešinusiems Lietuvos okupacijai, ir paminklą generolui Silvestrui Žukauskui“. Anot Zigmanto Tamakausko, „tai padaryti buvo pavesta įmonė „Palikimas“, tačiau ją likvidavus, šie planai nebuvo įgyvendinti. Ar ne laikas vėl sukursti? Gal vertėtų atgaivinti ir minėtą įmonę? Ji galėtų rūpintis ne tik paminklų statyba, bet ir jų priežiūra“.

Pagrindinis kapinių akcentas – paminklas „Žuvome

raiatsivestų čia vaikus, pravestų vieną kitą istorijos pamoką bei prižiūrėtų aplinką. Necituosiu visų Zigmo Tamakausko minčių, tačiau tai, kas akcentuoja jo straipsnyje, kaip niekada tinka dabartiniams laikotarpiui.

O Kauno miesto savivaldybės Švietimo ir kultūros skyriaus vadovams derėtu pasirūpinti, kad prie kapinių ar kapinėse prie paminklo „Žuvome dėl Tėvynės“ būtų išrengtas stendas (panašiai kaip regioniniuose parkuose) su kapinių planu, nuotraukomis iš muzieju fondų (gal atsiliptų senas nuotraukas išsaugojė kauniečiai) ir kita informacija. Vytauto prospektas – judri gatvė, ja praeina daugybė žmonių, todėl stendas ir Jame talpinama informacija neabejotinai sudominantu tiek Kauno svečius, tiek ir pačius kauniečius bei kelty pagarbą šiai sakralinei vietai.

Manau, kad stendo išrengimas nebūtų didelė našta savivaldybės biudžetui. Tad sukurkit, kauniečiai!

Baigdamas savo pamästybus, noriu pasidalyti informacija, kurią 2013 metų sau-

nuo 1989 m. iki išėjimo į pensiją – Kauno fabrike „Sanitas“ Stiklo baro viršininku. Buvo aktyvus Sajūdžio dalyvis ir Parlamento gynėjas, išrinktas pirmosios Kauno rajono tarybos nariu.

ILSEKITES RAMYBEJE

Elena Pupelytė-Stavarienė
1922–2013

Gimė Rokiškio aps. Obelių valsč. Kubiliškio k., Antano ir Emilijos Pupelių šeimoje, auginusioje tris sūnus ir keturias dukteris. Tėvai anksti mirė.

Sovietiniai okupantai (NKVD) 1944 m. sudegino Pupelių sodybą, įtardami, kad joje išrengtas partizanų bunkeris. Nuo tada Elena gyveno nelegaliai. 1945 m. ji tapo Vytauto apygardos Lokio rinktinės partizanų ryšininkė. 1947 m. išstojo į savo brolio Vincento Pupelio-Svoto vadovaujamą partizanų būri, priklausiusi Juozo Streikaus vadovaujamai partizanų kuopai. Turėjo slapyvardį Valija. 1951 m. suimta Latvijoje, Jelgavoje, nuteisa 25 m. Kalėjo Mineralnyj lageryje (Minlage) Komijoje. Dirbo miško darbus, Inotos anglies kombinato. Iš įkalinimo paleista 1956 m.

1959 m. įstojo ištekę už politinio kalinio Vlado Stavario. Gimė duktė Vita. Gryžusi į Lietuvą gyveno Alytuje. Elenai Pupelytei-Stavarienei suteiktas Karo savanorio teisinių statusas, apdovanota Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu.

Gintaras SIDLAUSKAS,
Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos pirmininkas

Romualdas Styra

1928–2013

Gimė Šiekštiniškų k. Biržų r. 1950 m. paimtas į sovietinę kariuomenę, iš kurios tais pačiais metais pabėgo, slapstėsi. 1951 m. pradžioje išsiliejo į Pilėnų tėvynės Jono Baltušio-Trimoto vadovaujamą partizanų būri. Turėjo slapyvardžius Rėksnys ir Žaibras. 1956 m. suimtas ir nuteistas 15 metų. Iki 1966 m. kalėjo Mordovijos Dubrovės geryje. Grįžęs į Lietuvą dirbo žemės ūkyje.

Palaidotas Biržų r. Kučgalio kapinėse. Nuoširdžiai užjaučiame dukteris, vaikaičius ir artimuosius.

LPKTS Biržų filialas

Kazimiera Ašoklytė

1928–2013

Gimė Mosėdžio apyl. Skuodo r. Kazimieros ir Antano Ašoklių šeimoje, auginusioje tris dukteris. 1952 m. šeima išstrepta į Krasnojarską. Kazimiera dirbo plytų fabrike. Ištekėjo už Jono Mankaus, susilaukė dvių sūnų ir dukters. Iš Lietuva šeima grįžo 1962 m., apsigyveno Klaipėdoje. Kazimiera dirbo vaikų darželyje.

Palaidota Mosėdžio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

Klaipėdos PKTS

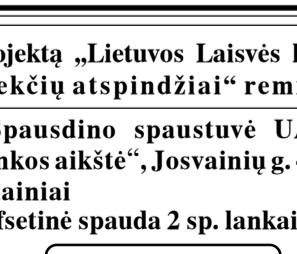
Vidas Maumevičius

1941–2013

Gimė Šakių r. Sintautų apyl. Zypilių k. Šeimoje augo du broliai ir sesuo. 1948 m. šeima buvo išstrepta į Krasnojarsko sr. Mansko r. Mažajį Ungutą. 1957 m. šeima grįžo į tėviškę. Vidas su kūrė šeimą, užaugino dukterį Jovitą. Iki 1987 m. dirbo vairuotoju, mokėsi Žemės ūkio akademijoje. Baigęs mokslus Veiverių kolūkyje dirbo inžinieriumi, nuo 1989 m. iki išėjimo į pensiją – Kauno fabrike „Sanitas“ Stiklo baro viršininku. Buvo aktyvus Sajūdžio dalyvis ir Parlamento gynėjas, išrinktas pirmosios Kauno rajono tarybos nariu.

Palaidotas Kauno r. Jonučių kapinėse.

Žmona ir duktė su šeima nuoširdžiai dėkoja buvusiems tremtiniams, kaimynams, kurso draugams – visiems, sunkią valandą užjautusiems ir padėjusiems palydėti vyra, tévą, senelį į Amžinąjo poilsio vietą.

Tiražas 2600. Užs. Nr.

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

Tremtinys

LPKTS puslapis interne: <http://www.lpkts.lt>
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. Nr.LT18 70440600 0425 8365, AB „SEB“ bankas.

Redaktorė

Jolita Navickienė

Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė,
Rasa Duobaitė-Bumbuliene

Mūsų adresas: Laisvės al. 39,

LT-44309, Kaunas, tel. (8 37)

323 204, faksas (8 37) 323 214.

Indeksas 0117.

El. paštas:

tremtinys@zebra.lt

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekėjų atspindžiai“ remia

Spausdino spaustuvė UAB

„Rinkos aikštė“, Josvainių g. 41,

Kėdainiai

Ofsetinė spauda 2 sp. lankai.

SPAUDOS,

RADIO IR

TELEVIZIJOS

RĒMIMO

FONDAS

Kaina 2 Lt

Žemėj Lietuvos ąžuolai žaliuos....

(atkelta iš 4 psl.)

Janina Ražukienė apžvelgė Lietuvos Persitvarkymo Sajūdžio raidos istoriją, Lazdijų rajono Sajūdžio veiklą bei padėkojo visiems už drąsą, ryžtą ir kilnų siekį, linkėjo prasmingos Sajūdžio 25-mečio šventės.

Justinas Marcinkevičius yra sakes, kad „Sajūdis atėjo iš toli“. Neprisklausomybės Akto signataras profesorius Bronislovas Genzelis, cituodamas poeto žodžius, prisiminė lemtingąjį momentą, kai buvo pasinaudota tinkama situacija ir įkurtas Sajūdis. Tai įvyko 1988 metų birželio 3 dieną Mokslų Akademijos didžiojoje salėje diskusijos „Ar įveiksim biurokratizmą?“ metu. „Biurokratizmo ne tik nejiveikėme, jis dar labiau suvėsėjo,“ – apgailestavo signataras.

„Sajūdis – tai Jūs, nes Jūs kūrėte plakatus, statėte atminimo paminklus, stovėjote Baltijos kelyje,“ – šiaižodžiais prabilo Angonita Rupšytė, Seimoparlamentarizmo istorijos ir atminimo įamžinimo skyriaus vedėja. „Tikiu, kad tą dvasią perduosite ateinančioms kartoms, nes Lietuva – mūsų žemė – turi būti laisva“.

Kalbėdamas garbės kaunauskas Vytautas Vaičiūnas prisiminė kunigą Juozą Zdebskį ir tarsi klausamas, kas slepia šio dvasininko žudikus, atminimui padovanajo Antano Lesio knygą „Bažnyčios riteris“. Lazdijų rajono meras Artūras Margelis padėkojo visiems, kūrusiems Sajūdį ir dabar dirbantiems vardinai laisvos Lietuvos. Prisimindamas tuos Lietuvai lemtingus metus, kai gerų žmonių dėka išlikome nepriklausomi, meras vylėsi, kad žmonės sugebės išsaugoti nepriklausomybę. Alytaus šaulių rinktinės vadavas Skirmantas Valatkevičius prisiminė, kaip Sajūdis pakeitė jo, tada dar buvusio KPI studento, vertybines nuostatas ir gyvenimą pakreipė kita linkme – tarnauti Lietuvai, bei palinkėjo, kad šiandieniniams jau nimui netektu patirti to, ką teko išgyventi mūsų tautai. Birutė Vanagienė pasidžiaugė pasodintu ąžuolynu, kurį ikūnijo ąžuolai, galios ir stiprybės simboliai, ir ragino žmunes užduoti sau klausimą, kuo mes būsime, o ne svarstyti, kas mes dabar esame. Lazdijų rajono Sajūdžio tarybos pirmininkė Nijolė Lepeš

kienė savo kelią į Sajūdžių sieja su tėvais ir seneliais, iš kurių atsinešė tautinę dvasią. Ji padėkojo visiems išlikusiems, visiems, su Sajūdžiu žengusiems koja karon, bet negalėjusiems tą dieną atvykti. Dėkojo ir tiems, kurie „pasilikę maldoje“ ar vienatvėje kūrė eiles apie Sajūdį. Rajono meras Artūras Margelis bei Sajūdžio pirmininkė Nijolė Lepeškienė įteikė padėkas nenuilstantiems rajono sajūdiečiams, o šventės svečiai juos apdalijo atminimo dovanėlėmis – knygomis.

Renginio metu skambėjo eilės ir dainos, kurias atliko ir kartu dainuoti kviečė Veisiejų kultūros centro darbuotojai bei Laisvės kovų dainų ansamblis „Žilvitis“. Tą dieną pristatyta Laisvės kovų muziejaus parengta kilnojamoji paroda „Su Sajūdžiu – į laisvą Lietuvą“, skirta Lietuvos Persitvarkymo Sajūdžio 25-osioms metinėms paminėti. Paroda parengta pagal LPKTS Lazdijų filialo projektą, teiktą Lazdijų rajono savivaldybei nevyriausybiniems organizacijoms remti. Puoselejant istorinę atmintį devyniuose skaitmeninės spaudosstenduose atskleisti istoriniai 1988–1990 metų įvykiai, kai demokratiskai nusiiteikės visuomeninis judėjimas (LPS – Lietuvos Persitvarkymo Sajūdis) atvedė šalį į Lietuvos neprisklausomybę. Istoriniai faktai, dokumentai ir fotografijomis perteikta Lazdijų rajono Sajūdžio veikla nuo jo sukūrimo pradžios iki dabartinio laikotarpio. Paroda jaunajai kartai padės geriau pažinti savo krašto istoriją tautinio Atgimimo ir Lietuvos valstybės atkūrimo laikotarpiu, skatinus ugdytis pilietiškumo bei patriotiškumo jausmus. Vyresnių kartos atstovams primins tuos svarbius Lietuvai metus ir įvykius, kai jie patys buvo ne tik stebėtojai, bet ir dalyviai. Vilnius, kad parodą aplankys nemaža dalis mūsų krašto žmonių.

Maloniai kviečiu visus, ypač istorijos mokytojus, kartu su mokiniais atvykti į Veisiejų krašto muziejų, kuriame šiuo metu eksponuojama paroda „Su Sajūdžiu – į laisvą Lietuvą“, parengta iš Laisvės kovų muziejaus fondų medžiagos. Po mėnesio parodą bus galima išvesti Laisvės kovų muziejuje Lazdijuose.

Irena
RADVILAVIČIENĖ

Televizijos programa spalio 28 – lapkričio 3 d.

Lietuvos TV

Pirmadienis, spalio 28 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 Visiniame (k.). 10.30 „Žinių riteriai ir damos“ (k.). 11.45 Žingsnis po žingsnio. 12.00 „Namelis prerijose“. Ser. 13.00 Stilius (k.). 13.55 Laba diena, Lietuva. 15.50 „Vienna byla dviem“. Ser. 17.00 „Kobra 11“. Ser. 18.00 Šiandien. 18.45 Keliai. Mašinos. Žmonės. 18.55 „Rojus Lietuvoj“. Ser. 19.30 Nacionalinė paieškų tarnyba. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 LRT ekonomikos forumas. Pertr.- 22.00 „Perlas“. 22.40 Vakaro žinios. 23.10 „Sunaikinti Bin Ladeną“. Dok.f. 2011. D.Britanija. 0.55 „Vienna byla dviem“ (k.). 2.10 Visi namie (k.).

Antradienis, spalio 29 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 „Auksinių balsas“ (k.). 12.00 „Namelis prerijose“. Ser. 13.00 Nacionalinė paieškų tarnyba (k.). 13.55 Laba diena, Lietuva. 15.50 „Vienna byla dviem“. Ser. 17.00 „Kobra 11“. Ser. 18.00 Šiandien. 18.45 Keliai. Mašinos. Žmonės. 18.55 „Rojus Lietuvoj“. Ser. 19.30 Emigrantai. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Dėmesio centre. 21.30 Pinigu karta. Pertr.- 22.00 „Perlas“. 22.40 Vakaro žinios. 23.10 „Prisikėlėsfas“. Ser. 0.10 „Vienna byla dviem“ (k.). 1.25 Dėmesio centre (k.).

Trečiadienis, spalio 30 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 „Šok!“ (k.). 12.00 „Namelis prerijose“. Ser. 13.00 Emigrantai (k.). 13.55 Laba diena, Lietuva. 15.50 „Vienna byla dviem“. Ser. 17.00 „Kobra 11“. Ser. 18.00 Šiandien. 18.45 Keliai. Mašinos. Žmonės. 18.55 „Rojus Lietuvoj“. Ser. 19.30 Bėdų turgus. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Dėmesio centre. 21.30 Lietuva gali. Pertr.- 22.00 „Perlas“. 22.40 Vakaro žinios. 23.10 „Prisikėlėsfas“. Ser. 0.10 „Vienna byla dviem“ (k.). 1.25 Dėmesio centre (k.).

Ketvirtadienis, spalio 31 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 „Rojus Lietuvoj“ (k.). 11.00 Pinigu karta (k.). 12.00 „Namelis prerijose“. Ser. 13.00 Bėdų turgus (k.). 13.55 Laba diena, Lietuva. 15.50 „Vienna byla dviem“. Ser. 17.00 „Kobra 11“. Ser. 18.00 Šiandien. 18.45 Keliai. Mašinos. Žmonės. 18.55 „Rojus Lietuvoj“. Ser. 19.30 Klaidos kaina. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Dėmesio centre. 21.30 Specialus tyrimas. Pertr.- 22.00 „Perlas“. 22.40 Vakaro žinios. 23.10 „Melancholia“. Fant. drama. 2011. Danija. 1.45 Dėmesio centre (k.).

Penktadienis, lapkričio 1 d.

6.00 Stilius (k.). 6.45 Specialus tyrimas (k.). 7.30 „Toras. Asgardo pasakojimai“. Anim.f. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 „Lobių sala“. Nuot.f. 2007. Prancūzija, D.Britanija, Vengrija. 12.00 „Florence“. Miesto paslaptys“. Dok.f. 2010. JAV. 13.00 O.V. Vyšniausko ir grupės koncertas. 15.00 Visų Šventųjų diena. Transliacija iš Antakalnio kapinių. 16.00 „Vienna byla dviem“. Ser. 17.00 „Kobra 11“. Ser. 18.00 Šiandien. 18.30 Keliai. Mašinos. Žmonės. 18.45 „Rojus Lietuvoj“. Ser. 19.30 Klaidos kaina. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Dėmesio centre. 21.30 Specialus tyrimas. Pertr.- 22.00 „Perlas“. 22.40 Vakaro žinios. 23.10 „Melancholia“. Fant. drama. 2011. Danija. 1.45 Dėmesio centre (k.).

Šeštadienis, lapkričio 2 d.

6.00 Emigrantai (k.). 7.00 Bėdų turgus (k.). 7.45 Nacionalinė paieškų tarnyba (k.). 8.30 Gimtoji žemė. 9.00 Animacija. 10.00 Linksmojo knyga. 10.30 Ryto suktinis su Z.Kelmickaitė. 11.30 Septynios Kauno dienos. 12.00 „Hanibalas“. Dok. 13.00 „Inspektorius Luisas“. Ser. 15.00 Istorijos detektyvai. 16.00 Žinios. 16.10 Sveikinimų koncertas. 18.30 Klasikinės arijos, skambėjusios „Triumfo arkoje“. 19.00 „Žinių riteriai ir damos“. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Duokim garo! Pertr.- 22.00 „Perlas“. 23.00 Durys atsidaro. 23.30 „Detektivė King“. Ser. 0.30 „Vienna byla dviem“ (k.). 1.30 „Florence“. Miesto paslaptys“ (k.).

Sekmadienis, lapkričio 3 d.

6.00 Popietė su A.Čekuoliu (k.). 6.30 Šventadienio mintys. 7.00 Ryto suktinis su Z.Kelmickaitė (k.). 8.00 Girų horizontai. 8.30 Kaimo akademija. 9.00 Animacija. 10.00 Gustavo enciklopedija. 10.30 „Brolių Grimo pasakos. Vagių vagis“. Ser. 11.45 Klausimėlis.lt. 12.00 „Senovės pasauliai. Geležies amžius“. Dok. 13.00 „Mis Marpl. Paskelbta žmogžudystė“. Ser. 15.00 „Kita svajonių komanda“. Dok.f. 2012. JAV. 16.55 Žinios. 17.00 Popietė su A.Čekuoliu. 17.30 Stilius. 18.30 „Šok!“ 20.30 Panorama. 20.45 Savaitė. 21.15 „Kai Haris sutiko Salii“. Rom. komedija. 1989. JAV. 23.15 „Mis Marpl. Paskelbta žmogžudystė“ (k.).

LRT kultūra

Pirmadienis

8.05 „Brolių Grimo pasakos. Brėmeno muzikantai“. Ser. 9.00 LR pirmininkavimas ES Tarybai. L COSAC posėdžio atidarymas. 11.00 Spaudos konferencija. 11.30 Jubiliejinis L COSAC posėdis. 14.15 Šventadienio mintys. 14.40 Taikomosios dailės šviesa (k.). 15.10 Lietuviškų vaikų knygų iliustruotojai (k.). 15.45 LR pirmininkavimas ES Tarybai. Strategijos „Europa 2020“ igyvendinimas. 17.15 Laba diena, Lietuva (k.). 18.35 Žinios (k.). 18.55 Trembita. 19.10 OKT spektaklis. V.Šekspyras „Miranda“ 21.00 Teatras (k.). 21.45 ...formatas (k.). 22.00 „Daktaras Džekilas ir ponas Haidas“. Siaubo trileris. 2007. Kanada. 23.30 Panorama (k.). 0.00 „Didysis muzikų paradas 2013“ (k.).

Antradienis

8.05 LR pirmininkavimas ES Tarybai. COSAC moterų forumo susitikimas. 9.00 Demokratinių ES teisėtumas ir ES parlamentu vaidmuo. 11.30 Durys atsidaro. 12.00 LR pirmininkavimas ES Tarybai. Skaitmeninė darbotvarkė, iššūkiai ir perspektyvos. 13.30 Dar širdyje – ne sutema (k.). 14.05 Lietuvių dokumentika (k.). 15.00 Kultūros savanoriai (k.). 15.30 Teatras (k.). 16.20 Laba diena, Lietuva (k.). 17.40 Žinios (k.). 18.00 Vilniaus albumas. 18.15 Animacija. 18.45 Lietuvos tūkstantmečio vaikai. 19.50 Klaidelė. 20.00 Septynios Kauno dienos. 20.30 Visi namie. 21.00 Lietuviškų vaikų knygų iliustruotojai. B.Ach. 21.25 Kultūra. Kino režisierius A.Žebriūnas. 21.45 Posūkiai su V.Gerulaičiu. 22.30 „Lemtingi metai“ Dok. 23.00 Naktinis ekspresas. 23.30 Panorama (k.). 0.00 „Sunaikinti Bin Ladeną“. Dok.f. 2011. D.Britanija.

Trečiadienis

8.05 „Namelis prerijose“. Ser. 8.50 Vilniaus albumas (k.). 9.00 Labas rytas, Lietuva (k.). 11.30 Naktinis ekspresas (k.). 12.00 Spektaklis. A. Viešnuiolio „Prieiblandoje“ (k.). 13.50 A.Jonyno ir V.Mazūro „Cirkas yra cirkas“ (k.). 14.30 Septynios Kauno dienos. 15.00 Visi namie. 15.30 Posūkiai su V.Gerulaičiu (k.). 16.20 Laba diena, Lietuva (k.). 17.40 Žinios (k.). 18.00 Rusų gatvė. 18.15 Linksmojo knyga. 18.45 Rankinis. Pasaulio vyrų čempionato atranka. Lietuva–Gruzija. 20.30 Kultūra. Opeiros dainininkas E.Montvadas. 20.45 ...formatas. Poetas G.Patackas. 21.00 Elito kinas, „Simetrija“. Drama. 2003. Lenkija. 22.35 „Pasaulio kultūros paveldo objektais Japonijoje“. 23.00 Naktinis ekspresas. 23.30 Panorama (k.). 0.00 Spektaklis. V.Šekspyras „Miranda“ (k.).

Ketvirtadienis

8.05 „Namelis prerijose“. Ser. 8.50 Rusų gatvė (k.). 9.00 Labas rytas, Lietuva (k.). 11.30 Naktinis ekspresas (k.). 12.00 Spektaklis. V. Šekspyras „Hamletas“ (k.). 14.45 ...formatas (k.). 15.00 Gražbylė Vencalauskaitė - advokatė mecenatė (k.). 15.20 Kultūra (k.). 15.30 Istorijos detektyvai. 16.20 Laba diena, Lietuva (k.). 17.40 Žinios (k.). 18.00 Menora. 18.15 Animacija. 18.45 „Žinių riteriai ir damos“. 19.45 „Japonų mokslo avangardas“. 20.00 Durys atsidaro. 20.30 Taikomosios dailės šviesa. 21.00 Kultūros savanoriai. 21.30 Kultūra. Rašytojas M.Slukis. 21.45 Legendos. 22.30 Lietuvių kinas trumpai. 23.00 Naktinis ekspresas. 23.30 Panorama (k.). 0.00 Elito kinas, „Simetrija“ (k.).

Penktadienis

8.05 „Namelis prerijose“. Ser. 8.50 Menora (k.). 9.00 Valstybinio jauimo teatro spektaklis „Pepé Igakojinė“. 10.40 Našliaičių dainos. 11.30 Naktinis ekspresas (k.). 12.00 Uždekim Vėlinių žvakelę. 12.30 J.Miltinio dramos teatro spektaklis. V.Dautartas. „Senojo gluosnio pasakojimai“. 15.20 Lietuvos tūkstantmečio vaikai. 16.30 Legendos (k.). 17.15 Linija, spalva, forma. 18.00 Vilniaus sasiuvinis. 18.15 Gustavo enciklopedija. 18.45 Lietuvių dokumentika. 19.40 Keštutis Čilinskas (1946–2011) - advokatas žmogaus teisių gynėjas. 20.00 XVIII Pažaislio muzikos festivalis. Baigiamasis koncertas. 21.25 „Norbertas Vėlius. Čia ir ten“. Dok.f. 22.05 „Savi keliai“. Dok.f. 23.00 „Nuo vandenyno iki vandenyno. Dievo Motinos ikonos piligrimystė gvybei apginti“. Dok.f. 23.30 Panorama (k.). 23.45 Kelionė su „Camel“ (pagal A. Šekėmos satyros ir humorų kūrinius). 0.4